

Molenpraat

Jaargang 8, nr 1

mei 2006

13 mei 2006 !!!!!

**Nationale Molen –
en Gemalendag**

Ook onze molen zal zaterdag 13 mei, de Nationale Molen- en Gemalendag de gehele dag open staan voor het publiek. En bij voldoende wind kunt u de molen dan draaiende zien. Alleen al in Zuid-Holland nemen meer dan 50 molens deel. Op de website www.molens.nl kunt u precies zien welke molens dat zijn en waar u ze kunt vinden.

Misschien een idee voor een mooi fietstochtje of een wandeltocht, bijvoorbeeld langs de molens in

Donatie 2006

Ingesloten treft u een acceptgiroformulier aan. Vriendelijk verzoeken wij u uw bijdrage voor 2006 met behulp van dit formulier over te maken. Natuurlijk kunt u dat op een andere wijze doen. Ons banknummer is 13.73.36.020 en staat op naam van Stg. Vrienden van de Windlust Nootdorp. Bij voorbaat onze hartelijke dank.

Van de voorzitter

Ook in het achtste jaar van haar bestaan mag ik u melden dat de Stichting Vrienden van de Windlust te Nootdorp nog springlevend is. Dat blijkt uit de vele donateurs die de Stichting financieel steunen. Het blijkt ook uit de bereidheid van een flink aantal personen die tijd voor de molen vrij te maken, zoals de molenvaarders en de vele vrijwilligers die allerlei hand- en spandiensten verrichten.

Nadat al eerder Joke Fonkert-Tettero moest afhaken gaf ook Hans Klompenhouwer te kennen dat hij, wegens drukke werkzaamheden, minder voor de molen kon betekenen dan hij eigenlijk zou willen. Ook hij stelde dus zijn functie in het bestuur ter beschikking. In beide vacatures kon inmiddels worden voorzien. De nieuwe bestuursleden zijn: Kees (Czn) de Koning en Arnout Huiskens. Kees gaat zich vooral bezig houden met allerlei noodzakelijke contacten en Arnout met het onderhoud van de molen.

Elders in deze Molenpraat leest u

meer over wat in 2006 allemaal moet gebeuren en inmiddels heeft Arnout zich met enthousiasme op deze voor hem nieuwe uitdaging gestort.

Onnodig te zeggen dat ik zeer verheugd ben dat het bestuur weer op sterkte is ... en hoe!

Tot besluit: financieel staat de Stichting er gezond voor. We zijn bezig een meerjarenplan voor het onderhoud op te stellen en zoveel is nu al wel duidelijk dat we de komende jaren voor zeer grote kosten komen te staan. Die kosten zijn in principe voor de eigenaar van de molen, maar het is niet meer dan redelijk dat de Stichting daarbij ook een steentje bijdraagt. Onze donateurs zijn daarom onmisbaar en we roepen een ieder op ook vrienden en bekenden te bewegen donateur en daarmee vriend van de molen te worden

Wim Waayer, voorzitter

Schilders gezocht

Er is dit jaar veel schilderwerk aan de molen. In de eerste plaats is de gehele stelling weer aan een schilderbeurt toe. En ook het overige houtwerk moet, voor zover voor vrijwilligers eenvoudig te bereiken, in ieder geval worden schoongemaakt en waar nodig van één of twee lagen verf worden voorzien. Voor het "hogere" werk zal een schildersbedrijf moeten worden ingeschakeld. Dit jaar zullen ook de beide rechter schoren en de grote deu-

ren op de begane grond worden vernieuwd. De schoren moeten, voordat ze worden geplaatst van drie verflagen worden voorzien. De deuren worden geleverd in de grondverf, maar er moet dan nog worden afgelakt.

Veel werk aan de winkel dus en we kunnen best een paar extra handen gebruiken.

Zin en tijd? Meld u aan bij het secretariaat!

Logboek eigentijdse geschiedenis

Veel mensen vinden het interessant om wetenswaardigheden uit het verleden te kunnen lezen. Maar als we beseffen dat er over een tijdje mensen zullen zijn, die het leuk vinden iets te weten te komen over de tijd waarin wij nu leven, moeten we nú allerlei dingen gaan vastleggen. En dat is ook de belangrijkste doelstelling van het logboek dat in de molen ligt. Ook in 2005 hebben weer veel mensen de molen bezocht. Waarschijnlijk ongeveer 2800 en daarbij zijn dan inbegrepen de mensen die aanwezig waren bij de 18 huwelijken die in de molen gesloten werden. Van de groepen die op afspraak een wat uitgebreidere rondleiding in de molen kregen noemen we er enkele: Scouting Nootdorp, een klas gymnasiasten uit Freiburg (D), een afdeling van Siemens in Den Haag, twee groepen van de Mariaschool uit Pijnacker, het dameskoor Sounds of Joy (die hun tweede lustrumviering in de molen begonnen), de onroerend goed-afdeling van de ge-

meente Den Haag, een afdeling van ABN-AMRO uit Rotterdam en een vijftal families. Op 22 mei begon de fietstocht van het Rode Kruis bij de molen met een feestelijke opluistering door de band 'Knotsboem' van Craeyenburch. Op 6 augustus draaide de molen met vlaggen vanwege de zilveren trouwdag van de overburen van de molen Atie en Frank de Koning-Paardekooper. Zij kwamen die dag de molenaar bedanken en ze schreven in het logboek dat ze veel waardering hebben voor al die mensen die zich inzetten om de molen als levend monument helpen in stand te houden. Ook in 2005 vergaderde het bestuur van de molenstichting in de molen als de temperatuur het enigszins toeliet. Mensen van ten minste 14 nationaliteiten bezochten de molen in 2005 en zij schreven waarderende opmerkingen in het Italiaans, Engels (van diverse nationaliteiten), Duits, Russisch, Chinees, Spaans en... Nederlands natuurlijk.

Een heel bijzonder bezoek

Een heel bijzonder bezoek betrof de familie van Alex en Tine Verploegh-de Roon uit Maassluis. Alex is een zoon van Arie Verploegh die in 1898 als molenaar op de Nootdorpse Windlust kwam en deze in 1899 kocht. Hij trouwde in 1901 met een van de overbuurmeisjes: Lena 't Hart. In 1919 verkocht Arie Verploegh de molen om zich helemaal op de handel te gaan richten. Alex werd enkele jaren later geboren, maar hij leerde de molen goed kennen, omdat hij als kind dikwijls bij zijn oma 't Hart (tegenover de molen) op bezoek kwam. Alex en Tine (met hun (schoon)kinderen en kleinkinderen) begonnen op 5 november de viering van hun 55-jarig huwelijksfeest met een uitgebreide ontvangst op de molen door molenaar Tinus Verwijmeren.

De twee belangrijkste molenorganisaties

n Nederland bestaan twee landelijke organisaties die zich met molens bezighouden en die twee moeten niet met elkaar verward worden.

In de eerste plaats is er de vereniging 'De Hollandsche Molen'. Deze vereniging werd in 1923 opgericht door een groepje vooraanstaande Nederlanders die zich zorgen maakten, omdat de oude vertrouwde windmolens (tengevolge van de opkomst van verbrandings- en elektrische motoren) in hoog tempo uit het landschap verdwenen. De Hollandsche Molen stelt zich ten doel de windmolens als cultuurhistorisch monument in stand te houden. Het periodiek van de vereniging heet 'Molens'. Onlangs heeft Prins Friso het beschermheerschap van de vereniging (als opvolger van zijn vader Prins Claus) op zich genomen.

De tweede belangrijke organisatie is de vereniging 'Het Gilde van Vrijwillige Molenaars'. Het gilde werd in 1972 opgericht door enkele enthousiaste molenliefhebbers die van mening waren dat er een structuur moest komen om het ambacht van molenaar niet te laten uitsterven. De belangrijkste doelstelling van het gilde is dan ook het verzorgen van de opleiding tot vrijwillig molenaar. Instructeurs van het gilde leiden belangstellenden dus op en zij bereiden hen voor op het examen dat formeel door vertegenwoordigers van 'De Hollandsche Molen' wordt afgenomen. Het verenigingsblad van het gilde heet 'Gildebrief'. Zie ook pagina 4.

Onderhoud en veiligheid

Als geen ander heeft Jan van Wees de laatste jaren werkzaamheden in de molen verricht. In 2005 heeft hij enkele halfverrotte raampjes zo zorgvuldig gerestaureerd dat het nagenoeg 'raampjes van een miljoen' zijn geworden. Hij bracht stijlvolle trapleuningen aan waar dat nog niet gebeurd was. Ook maakte hij een 'doorvalbeveiliging' naast de

trap van de luizolder naar de kapzolder om het doorvallen van de kapzolder naar de steenzolder te voorkomen (Arbo!). Tenslotte bracht hij de laatste wijzigingen aan in de ongeveer 50 technische tekeningen die hij van de molen gemaakt heeft. De dank van het bestuur aan het adres van Jan van Wees is onuitsprekelijk.

APK-beurt

In 2005 kreeg de molen een onderhoudsbeurt die vergelijkbaar is met een APK-inspectie. Het was de wens van de molenaars om letterlijk alle wiggen van het gevluht ('de wicken') te vernieuwen en dat gebeurde dan ook. Verder werden alle grote wiggen in de molen gecontroleerd. De vang (dat is het remmechanisme) werd nagekeken en daarbij werden de wrijvingsvlakken van de metalen voering op het bovenwiel en van de remblokken ge-

schuurd met zeer fijn zand en grit. Ook lukte het de metalen voering op het bovenwiel strakker om het wiel te trekken. Molenmaker Willem Waltman (van molenmakersbedrijf Verbij in Hoogmade) noteerde in het logboek niet alleen tot in detail welke werkzaamheden hij uitgevoerd had. Hij complimenteerde de molenaars en het bestuur met de voortreffelijke staat waarin de molen verkeert. 'Een voorbeeld voor vele anderen!', schreef hij.

Omwentelingen

De provincie Zuid-Holland betaalt een 'draaipremie' uit aan molens die regelmatig draaien. De (terechte!) gedachte daarbij is, dat molens die regelmatig draaien, in goede staat blijven. De draaipremie is bepaald geen vetpot, maar alle beetjes helpen. In 2005 maakte de bovenas (volgens de verzegelde teller die daarop zit) 179.512 omwentelingen. En dat levert € 450 op. In 2004 maakte de bovenas

151.190 omwentelingen en ook dat leverde € 450 op, omdat het bedrag tussen 150.000 en 200.000 omwentelingen hetzelfde is. En daarom hebben de molenaars gezegd: "In 2006 moeten we (verdomme!) boven de 200.000 omwentelingen zien te komen!". Dus nu maar hopen dat er genoeg wind is op de dagen dat de molenaars naar de molen kunnen.

Ook in 2006 weer veel onderhoud

Naast het al genoemde schilderwerk is er in 2006 weer heel wat te doen aan de molen. Bij de grote schilderbeurt van 3 jaar geleden bleek dat de grote rechter schoor ernstig was aangetast. Er werd toen een tijdelijk reparatie uitgevoerd, maavervanging van die schoor. Omdat ook de korte rechter schoor begin van aantasting r het wordt nu de hoogste tijd voor een vertoont worden beide binnenkort vervangen.

Bijgaande foto geeft een beeld van de toestand van de grote deuren op de begane grond. Ook die werden al enige malen opgelapt, maar moeten nu echt worden vervangen; een kostbare klus.

En dan laten we het kleinere werk nog maar even onvermeld.

STICHTING VRIENDEN VAN DE WINDLUST TE NOOTDORP (VWN)

Secretariaat::

Sytwinde 148, 2631 GW Nootdorp
Telefoon 015- 3109646 Fax 015- 3105278
KvK nr. 27172347
Rabobank Nootdorp 13.73.36.020

Eigenaar van de molen:

De heer L. (Leen) van der Lee

Bestuur van de Stichting VWN:

W.A. (Wim) Waaijer	voorzitter
M.A.P. (Tinus) Verwijmeren	secretaris
A. (Aad) van der Velden	penningmeester, Molenpraat
A.L.J.M. (Arnout) Huiskens	lid
C.A.M. (Kees) de Koning	lid

Molenaars:

Tinus Verwijmeren
Fred Heidt
René van Trigt

Nieuwe wetgeving voor subsidies

Onlangs is een nieuwe wettelijke regeling voor restauratie- en onderhoudssubsidie voor molens in werking getreden. Voor alle Nederlandse moleneigenaren is de belangrijkste consequentie daarvan dat zij voor hun molens een zogenoemd 'Periodiek InstandhoudingsPlan' (PIP) moeten opstellen. En dat PIP moet voldoen aan een systematisch zeer strak opgesteld model. Om het PIP op te kunnen stellen moet nogal wat werk verricht worden, vooral ten aanzien van de inspectie van de molen en van de onderbouwing van een lange termijn-onderhoudsplan. Het PIP moet uiterlijk 1 september 2006 zijn ingediend bij de Rijksdienst voor de monumentenzorg in Zeist. Onze molenaars en ons bestuur zijn volop bezig het PIP op tijd ter plekke te krijgen.

Molenaars gezocht

Op dit moment zijn er 3 molenaars actief op de Nootdorpsse molen. Tinus Verwijmeren (uit Nootdorp) draait al bijna 10 jaar bijna iedere zaterdag (en soms op andere dagen) de molen. Fred Heidt (ook uit Nootdorp) draait al 6 jaar regelmatig op zondag de molen. En sinds een jaar laat René van Trigt (uit Den Haag) op onregelmatige tijden de wieken rondgaan. Alles bij elkaar geen zorgelijke situatie. Maar Tinus Verwijmeren is nu 67 jaar en alhoewel hij het soms zware werk nog probleemloos aan kan, beseft hij terdege dat dat snel zou kunnen veranderen. Kortom, het zou bepaald geen overbodige luxe zijn als er nog een of meer

jongere Nootdorpers bereid zouden zijn de opleiding tot molenaar te gaan volgen. Nootdorp zit 'barstensvol' vrijwilligers op alle gebied en het zou toch prachtig zijn als er over enkele jaren een team van 4 tot 5 molenaars zou zijn die om beurten de molen draaien en gezamenlijk overleggen om de molen in goede staat te houden. Iemand die wil weten wat het vrijwillige molenaarschap allemaal wel en niet inhoudt, kan gerust eens contact opnemen met Tinus Verwijmeren (015-3109646).

Een raadsel opgelost

Ongeveer tien jaar geleden werd er scheurvorming zichtbaar in de zuidelijke ribbe van de gemetselde achtkantige onderbouw van onze molen. Die scheurvorming is vanaf dat moment zorgvuldig in de gaten gehouden, dat wil zeggen de scheurbreedte wordt regelmatig gemeten. Scheuren worden nauwkeurig 'gevolgd'. Omdat de molen vanaf 1885 heel vaak zeer zwaar werk verricht heeft, waarbij de gemetselde onderbouw volledig intact bleef, vermoedt het bestuur dat de scheurvorming iets te maken heeft met de drastische toename van de intensiteit en van de zwaarte van het langskomende verkeer. Zo kunnen de trillingen die de vele langskomende vrachtwagens veroorzaken, gevoeld worden in de molen en op de stelling. Al geruime tijd vroeg ons bestuur zich af of de molen gefundeerd was en wat dat dan voor fundering zou zijn. Over een offerte van TNO voor een onderzoek daartoe hoefde ons bestuur niet lang te vergaderen: niet te betalen! Besloten werd te proberen een indruk te krijgen van de fundering met zelfwerkzaamheid. "Gewoon gaan graven en dan maar zien wat

we tegenkomen," zei bestuursvoorzitter (aannemer en vooral 'aanpakker') Wim Waayer. Hij vond Leo Meewisse bereid te helpen bij dat karweitje. Kortgeleden begon Leo Meewisse te graven en hij liet Wim Waayer weten dat er iets van een fundering zichtbaar werd. Nog diezelfde dag ging Wim Waayer 's avonds met laarzen en werkpak verder met het onderzoek. En hij zag kans een goede indruk te krijgen van de opbouw van de fundering en hij kon zelfs de belangrijkste maten verzamelen. We weten nu dat er waarschijnlijk 24 paren houten palen met bovendiameter 18 cm op afstand van ongeveer 1 meter onder de molen staan. Over ieder paar palen ligt een zware kesp (houten ligger) en op de kespen liggen funderingsvloerdelen. Op die achtkantige funderingsvloer is de achtkantige onderbouw (als een afgeknotte piramide met een hoogte van 5 meter) gemetseld. Met de resultaten van het funderingsonderzoek (in eigen beheer!) is het raadsel van de fundering opgelost! Het raadsel van de scheurvorming in de veldmuren ter hoogte van de stelling blijft voorlopig een raadsel